

**מתווה הסדרת מערכת הכשרות
לאור פסיקת בג"ץ הגינות שלטונית
+ תקציב ראשוני**

הקדמה

במדינת ישראל היהודית והדמוקרטית אין חובה על בית עסק למכור מזון כשר, אולם כאשר בית עסק מעוניין לפרסם את עצמו כעסק כשר ע"פ ההלכה היהודית, החוק מחייב את בעליו לעשות זאת דרך הרבנות המקומית באזור מגוריו, במסגרת החוק המרכזי המעגן את מערכת הכשרות במדינת ישראל: *חוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג-1983*.

לפי סקרים רבים שנערכו, רובם המכריע של היהודים במדינת ישראל רוצה לאכול מזון כשר. מכאן נוצר צורך גדול לוודא שמקום המפרסם לציבור שהוא כשר אכן משווק מזון כשר ולא מוליך שולל את ציבור הצרכנים בהצגת חותמות כשרות על מוצרים שאינם כשרים.

במסגרת מחויבות זאת מדינת ישראל הסדירה את נושאי הכשרות ע"י :

- חוק איסור הונאה בכשרות התשמ"ג 1983
- תקנות שר הדתות לחוק איסור הונאה בכשרות 1988

אולם נושא הפעלת מערכת המשגיחים הארצית נשארה לא מוסדרת ובג"ץ הגינות שלטונית 3336/04 חייב את מדינת ישראל להסדיר את נושא הפרדת משגיח מושגח

הפתרון המוצע מתבסס על ראייה רחבה של כלל צרכי המערכת ומשגיחי הכשרות, ומקובל ומוסכם על ההסתדרות שמאגדת בתוכה כ- 3,000 משגיחים מכל רחבי הארץ ואף הומלצה ע"י וועדת צדוק משנת 1993 ואף אושרה לאחר דיון בוועדה לביקורת המדינה בעקבות דו"חות מבקר המדינה ופסק בג"ץ המובא לעיל.

ההצעה מתבססת על הצעת חוק הרשות למתן שירותי השגחה על הכשרות התשע"ו 2016 של ח"כ שולי מועלם ומספר ח"כ נוספים מכלל סיעות הבית וכן על חוק נהלים אחידים בכשרות ח"כ סמוטריץ (החוקים מובאים בהמשך)

תקציב – הרשות הלאומית לכשרות

1. ככלל ע"פ חוק , הרשות תפעיל את פעילותה ע"ב האגרות שהיא תגבה באופן אחיד ושקוף מכלל בתי העסק המעוניינים בכשרות.
2. הגבייה תתבצע ע"ב אגרה + שכר משגיח.
3. בשלב ראשון יכנסו מועצות דתיות שיהיו מוכנות להצטרף למהלך (פתח תקווה, בני עייש) ולאחר מכן יכנסו כלל משגיחי הכשרות במדינת ישראל.
4. התקציב הראשוני ישמש להקמה ולמנהלה שתהווה מטה לכלל פעילות הרשות.
5. כלל ההוצאה תהיה מותנת הכנסה במהלך השנים, מלבד בשנת ההקמה.
6. מנתונים הידועים כיום למשרדי הממשלה:
  - ישנם כיום כ – 15,000 בתי עסק המעוניינים בכשרות.
  - כ – 70% מהמשגיחים מועסקים ביום בין שעה לשעתיים. 10% - 3 שעות ומעלה ו 10% משגיחים צמודים.
  - הערכה גסה שמתוך 4,500 משגיחים קיימים כיום ע"פ נתוני מבקר המדינה, ההסתדרות והמועצ"ד ניתן לרכז במשרות של חצי משרה עד משרה כ – 2,500 משרות.

הצעת תקציב הרשות הלאומית לכשרות

הסכומים באלפי שקלים

נספח	הצעת תקציב	הוצאות הרשות	נספח	הצעת תקציב	הכנסות הרשות
א	348,000	שכר משגיחים	ו	435,000	אגרות שכר עבודה שיגבו מבתי העסק
ג	2,000	ימי עיון והשתלמות	ב	10,000	עלות אגרת + כשרות פסח כ"א פסח
	1,000	הוצאות רכב	ד	10,000	עלות אגרת + הכשרות בדיקות חיצוניות
ה	20,000	שכר הנהלה ומטה		10,000	קנסות ואכיפה
ז	6,000	הוצאות לבדיקות חיצוניות		30,000	עלות אגרות כשרות כיום
	10,000	רזרבה			
	107,000	הסדרת הליך ההקמה			
	495,000	סה"כ		495,000	סה"כ

א. – שכר המשגיחים - מתוך תפיסה של העסקה במשרות של חצי משרה ומשרה, ע"מ לחסוך עלויות למערכת באחזקת כ"א בשברירי משרות, יועסקו כ – 2,500 משגיחים בשכר התחלתי של 37 ₪ לשעה ע"פ חוק, תוך התאמת הנוהל להסכם קיבוצי לעלייה בשכר וכו' באופן זה התשלום שבית עסיק רגיל לשלם כיום ישלים למערך גדול יותר של משגיח ויתן מענה מקצועי והולם.

טבלת שכר ראשונית, עליה מותנת בוותק + שעות השתלמות

ותק	שכר ל 100% משרה	מס' שעות השתלמות לשנה	עלות כוללת תנאים סוציאליים מלאים + קרן פנסיה + קרן השתלמות+ הבראה וחופשה
1-3	6,956	120	9042
4-8	7,651	120	9946
9-12	8,263	120	10742
13-17	8,924	120	11,601
18-20	9,637	120	12,528
20-25	10,407	120	13,529

התחשב הממוצע של משגיח – $11,601 * 12 * 2,500$ (משגיחים) = 348 מיליון ₪

הוותק של משגיח קודם יוכר רק בהיותו עובד חצי משרה ומעלה בתפקיד כשרותי .

משגיח כשרות מתחיל במשרה מלאה של 8 שעות יכול להיות אחראי על רחוב \ קניון במשמרת כך שהעלות שלו תכסה ותשאיר לקופת הרשות את העודף לפעילות ומטה.

- ב. מבצעי פסח המנוהלים ע"י משגיחי הכשרות מתומחרים בנפרד לבתי עסק המעוניינים בכשרות לפסח. אין כיום מידע מדוייק לגבי הגבייה בתחום זה.
- ג. במסגרת חובת ההשתלמות הרשות תתקשר עם נותני שירותים חיצוניים שונים ע"מ להפעיל פעילות השתלמות למשגיחי הכשרות כדי לשמור על רמת מקצועיות גבוהה ואפשרות עליה בשכר החודשי.
- ד. ככל שבית עסק חדש נצרך להכשרת כלים או בדיקות מעבדה חיצוניות כגון בדיקות חרקים, או בדיקות מעבדה למציאת חמץ וכד' הנושא יתומחר בנפרד.
- ה.

סכום באלפי ש"ח	
2,000	משאבי אנוש
6,000	הנהלה
1,000	מחקר ומדע
5,000	מנהל כספים
2,300	תקשוב
2,400	לשכה משפטית
1,300	מנהלה
20,000	סה"כ

1. מתוך הנתונים הקיימים כיום יש כ – 15,000 בתי עסק שמעוניינים לשווק מזון כשר ע"פ החלוקה הבאה: 50% הסעדה 24% יצור מזון מכירת מזון 11% בשר \ דגים 5% בית מלון – 2% ירקות 5% אחר 3%

עלות גביית אגרות שכר שנתי עבודת משגיח + השגחת מהדרין באלפי שקלים	כמות עסקים משוערת	
80,000	7,500	הסעדה
150,000	3,600	יצור מזון
20,000	1,650	מכירת מזון
90,000	750	בשר דגים
36,000	300	בית מלון
55,000	750	ירקות
4,000	450	אחר
435,000		סה"כ

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
שולי מועלם-רפאלי
משה גפני
ניסן סלומינסקי
יצחק וקנין

פ/20/3273

הצעת חוק הרשות למתן שירותי השגחה על הכשרות, התשע"ו–2016

פרק א': מטרה ופרשנות

- מטרת החוק 1. מטרת החוק להקים רשות לאספקת שירותי השגחה על הכשרות, שתפעל ליישום הוראות חוק זה ובכך תייעל את מתן שירותי ההשגחה על כשרות בתני עסק ומצרכים.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- "בית אוכל", "מצרך", "ייצור של מצרך" – כהגדרתם בחוק איסור הונאה בכשרות;
- "בית עסק" – בית אוכל, ייצור של מצרך, יבוא מצרך או שיווק מצרך;
- "בעל בית עסק" – בעל בית אוכל, יצרן העוסק ביצור של מצרך, יבואן העוסק ביבוא של מצרך או משווק העוסק בשיווק של מצרך;
- "הוועדה" – ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת;
- "חוק איסור הונאה בכשרות" – חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג–1983¹ והתקנות שהותקנו לפיו;
- "חוק הרבנות הראשית לישראל" – חוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ם–1980²;
- "מועצה דתית" – מועצה שהוקמה לפי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א–1971³;

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 128.

² ס"ח התש"ם, עמ' 90.

³ ס"ח התשל"א, עמ' 130.

"מועצת הרבנות הראשית לישראל" – כהגדרתה בחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980⁴;

"משגיח כשרות" – אדם העוסק בהשגחה על כשרותם ההלכתית של מצרכים;

"מפקח כשרות" – עובד העוסק בפקוח על פועלם של משגיחי כשרות;

"עובד חוץ" – עובד מטעם המועצה הדתית או מיופה כוחה, אשר שכרו משולם על ידי בעל בית עסק;

"עובד כוח אדם" – עובד מטעם המועצה הדתית או מיופה כוחה, אשר שכרו משולם על ידי קבלן כוח אדם;

"ענין אחר" – לרבות ענין של קרובו של אדם או ענין של גוף שהאדם או קרובו הם מנהלים או עובדים אחראים בו, או ענין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קבלן כוח אדם" – כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996⁵;

"קרוב" – בן זוג, הורה, צאצא, אח, אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של האדם, ובן זוגו של כל אחד מהם;

"רב מקומי" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק איסור הונאה בכשרות;

"רבנים ראשיים" – הרבנים הראשיים לישראל, שנבחרו לפי חוק הרבנות הראשית לישראל;

"רשות מקומית" – עיריה או מועצה מקומית;

"השר" – השר לשירותי דת.

פרק ב': הקמת הרשות

3. הקמת הרשות מוקמת בזאת הרשות למתן שירותי השגחה על הכשרות (להלן – הרשות).
4. הרשות היא תאגיד.
5. הרשות היא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה התשי"ח-מבוקר 1958 [נוסח משולב]⁶.
6. תפקידי הרשות ואלה תפקידי הרשות:

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 90.
⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.
⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- (1) לנהל, לתחזק ולהפעיל בשיתוף המועצות הדתיות והרבנים המקומיים ובפיקוחם ההלכתי את מתן שירותי ההשגחה על הכשרות בישראל;
- (2) לגייס, להעסיק ולהפעיל את כל משגיחי הכשרות לכלל בתי העסק בישראל;
- (3) לגבות תשלום מבתי העסק בגין מתן שירותי השגחה על כשרות;
- (4) לטפל בעניינים הטכניים שבהנפקת תעודות ההכשר בחתימת הרב המקומי;
- (5) לגבות אגרות בגין מתן תעודות הכשר לבתי עסק;
- (6) לסייע למועצת הרבנות הראשית לישראל, לרבנים הראשיים, לרבנים המקומיים ולמועצות הדתיות במתן שירותי השגחה על הכשרות, ולהעמיד לרשותם את הנדרש למתן שירותים אלה.

פרק ג': מועצת הרשות

7. הרכב המועצה (א) לרשות תהיה מועצה של שלושה עשר חברים שימנה השר, באישור הממשלה (להלן – המועצה), וזה הרכבה:
- (1) נציג שאינו עובד מדינה, שימנה השר, בהתייעצות עם ראש הממשלה ובהסכמת הרבנים הראשיים, והוא יהיה יושב ראש המועצה (להלן – יושב ראש המועצה);
  - (2) שני רבנים מקומיים שתבחר מועצת הרבנות הראשית לישראל;
  - (3) המנהל הכללי של המשרד לשירותי דת;
  - (4) המנהל הכללי של הרבנות הראשית לישראל;
  - (5) שני ראשי רשויות מקומיות שעליהם המליצו מרבית ראשי הרשויות המקומיות שאינם ראשי המועצות האזוריות, בהסכמת הרבנים הראשיים;
  - (6) שני ראשי מועצות אזוריות שעליהם המליצו מרבית ראשי המועצות האזוריות, בהסכמת הרבנים הראשיים.
  - (7) שני ראשי מועצות דתיות, עליהם המליצו מרבית ראשי המועצות הדתיות;
  - (8) שתי נציגות שימנה שר המשרד התעשייה והמסחר, שאחת מהן היא מטעם הרשות לעסקים קטנים.

- (ב) לא יתמנה ולא יכהן כחבר המועצה עובד הרשות, בין אם הוא עובד קבוע בתקן הרשות ובין אם הוא עובד על פי חוזה מיוחד.
8. ממלא מקום יושב ראש (א) המועצה, באישור השר, תבחר ממלא מקום קבוע ליושב ראש המועצה מבין חבריה (להלן – ממלא מקום יושב ראש).
- (ב) ממלא מקום יושב ראש ימלא את תפקידי היושב ראש וישתמש בסמכויותיו אם נתמלא אחד מאלה:
- (1) יושב ראש המועצה נעדר או נבצר ממנו למלא את תפקידו;
- (2) הוא נתבקש לכך על ידי היושב ראש.
9. הצהרת אמונים לא יתמנה אדם לחבר מועצה אלא אם כן חתם על הצהרת אמונים שבתוספת.
10. תקופת כהונה (א) תקופת כהונתה של המועצה תהיה חמש שנים; המועצה היוצאת תמשיך לכהן עד למינויה של המועצה הבאה.
- (ב) יושב ראש המועצה שתקופת כהונתו תמה – לא ניתן למנותו לתקופת כהונה נוספת ברצף אך ניתן יהיה לשוב ולמנותו לאחר תקופת כהונה אחת, לתקופת כהונה נוספת אחת בדרך האמורה בסעיף 7.
- (ג) חבר המועצה שתקופת כהונתו תמה – ניתן למנותו לתקופת כהונה נוספת אחת בדרך האמורה בסעיף 7.
11. סייגים למינוי לא ימונה לחבר המועצה –
- (1) מי שאינו אזרח ישראלי ותושב ישראל;
- (2) מי שהורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או מי שנשא עונש מאסר וטרם חלפה תקופת ההתיישנות כמשמעותה בסעיף 14 לחוק המרשם הפלילי ותקנות השבים, התשמ"א-1981,⁷ מיום ההרשעה או מיום גמר ריצוי עונש המאסר, לפי המאוחר.
- (3) מי שתלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור בפסקה הקודמת.

⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 322.

12. השעיה מכהונה (א) הוגש כתב אישום נגד יושב ראש המועצה, בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש יושב ראש המועצה, רשאי השר, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, להשעות את היושב ראש מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו; בתקופת ההשעיה ימלא את מקומו ממלא מקום יושב ראש, והמועצה תבחר לתקופת ההשעיה חבר אחר כממלא מקומו; לא יושעה היושב ראש אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להביא לפני השר את טענותיו לעניין ההשעיה, בתוך תקופה שהורה השר.

(ב) הוגש כתב אישום נגד חבר המועצה, בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כחבר המועצה, רשאי היושב ראש, לאחר התייעצות עם השר, להשעות את חבר המועצה מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו; לא יושעה חבר המועצה אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להביא לפני היושב ראש את טענותיו לעניין ההשעיה, בתוך תקופה שהורה היושב ראש.

(ג) בתקופת ההשעיה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ימונה חבר אחר שימלא את מקום חבר המועצה הממלא את מקום היושב ראש או חבר המועצה שהושעה, לפי העניין, בדרך האמורה בסעיף 7.

13. פקיעת כהונה (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחד מאלה:

- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות ליושב ראש;
- (2) הפר את הצהרתו כאמור בסעיף 9;
- (3) נתקיים בו סייג מן הסייגים המפורטים בסעיף 11(1) או 11(2);
- (4) נתקיים בו סייג כאמור בסעיפים 7(ב), 14(א);
- (5) חדל לכהן בתפקיד בשלו מונה כחבר המועצה כאמור בסעיף 7;
- (6) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והיושב ראש, לאחר התייעצות עם השר, העבירו מכהונתו בהודעה בכתב; נבצר מהיושב ראש למלא את תפקידו כאמור – יעבירו השר מכהונתו בהודעה כאמור;
- (7) לא מילא את תפקידו כראוי והשר החליט, באישור הממשלה, להעבירו מכהונתו.

(ב) נעדר חבר המועצה, ללא סיבה מוצדקת, משלוש ישיבות רצופות של המועצה או ממחצית מהישיבות שערכה המועצה במשך שנה מיום תחילת כהונתו, רשאי היושב ראש, באישור השר, להעבירו מכהונתו בהודעה בכתב.

14. (א) לא יתמנה ולא יכהן כחבר המועצה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין ענין אחר או תפקיד אחר שלו.
- (ב) חבר המועצה יימנע מהשתתפות בדיון שמקיימת המועצה, מהצבעה בישיבות שהנושא הנדון בהם עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של חשש לניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין ענין אחר או תפקיד אחר שלו, ולא יטפל במסגרת מילוי תפקידו במועצה בנושא שעלול לגרום לו להימצא במצב כאמור גם מחוץ לישיבות המועצה; ואולם רשאי חבר המועצה להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לחוק זה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.
- (ג) התברר לחבר המועצה, כי נושא הנדון בישיבה של המועצה או שהוא הופקד על טיפולו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך ליושב ראש המועצה.
- מינוי חבר חדש 15. נתפנה מקומו של חבר מועצה, ימונה חבר אחר במקומו בדרך האמורה בסעיף 7.
- ישיבות המועצה 16. (א) המועצה תתכנס אחת לשלושה חודשים, לפחות, אלא אם כן החליטה המועצה, בנסיבות מיוחדות, אחרת.
- (ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן, בכפוף להוראות לפי חוק זה.
- (ג) המועצה תקיים ישיבה מיוחדת אם דרשו זאת השר או שלושה מחבריה לפחות; נדרשה ישיבה כאמור, תתקיים הישיבה בתוך ארבעה עשר ימים מיום הדרישה, זולת אם נדרש לקיימה תוך זמן קצר יותר; בישיבה תדון המועצה בנושאים המפורטים בדרישה.
- מניין חוקי, סדרי דיון והחלטות 17. (א) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה המכהנים, ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו.
- (ב) לא היה מנין חוקי בישיבת המועצה, יכנס היושב ראש את המועצה לישיבה שניה תוך שבעה ימים מן התאריך שנקבע לישיבה הקודמת; ישיבה זאת תהיה כדין בכל מספר של חברים.
- (ג) חבר מועצה שנעדר מישיבה שלא נפתחה לפי סעיף קטן (א) ומישיבה שנתקיימה לפי סעיף קטן (ב), יראו אותו כאילו נעדר משתי ישיבות לענין סעיף 13(ב).
- (ד) משנפתחה ישיבה במניין חוקי או לפי סעיף קטן (ב), יהיה המשך הישיבה כדין בכל מספר חברים, ובלבד שיושב ראש המועצה או ממלא מקומו נוכח בישיבה.

- (ה) המניין החוקי בעת קבלת החלטות הוא לכל הפחות חמישה חברים.
- (ו) החלטות המועצה יתקבלו ברוב דעות החברים הנוכחים והמשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות – יכריע היושב ראש.
- (ז) המועצה תקבע לעצמה את סדרי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו בחוק זה או על פיו.

18. הוצאות וגמול
חברי המועצה לא יהיו זכאים לשכר בעד חברותם במועצה, אך יהיו זכאים להחזר הוצאות שיוציאו במילוי תפקידם כפי שיקבע השר, באישור שר האוצר.
19. תוקף פעולות
קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מועצה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו ובלבד שמספר חברי המועצה לא פחת מחמישה.

פרק ד': תפקידי המועצה וסמכויותיה

20. תפקידי המועצה
ואלה תפקידי המועצה:
- (1) לקבוע את מדיניות הרשות ולהתוות את קווי פעולתה, בהתייעצות עם הרב הראשי לישראל המכהן כנשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל (להלן – הרב הראשי);
  - (2) להנחות את המנהל במילוי תפקידיו ולפקח על מילוי תפקידי הרשות;
  - (3) לאשר הצעת תקציב שנתי להפעלת הרשות, כאמור בסעיף 34, ולהגישה לאישור השר ושר האוצר;
  - (4) לאשר את הדוחות הכספיים של הרשות;
  - (5) לפקח על ביצוע המדיניות והתקציב של הרשות, בהתאם לנוהלי כספים ומשק המקובלים לגבי תקציב המדינה;
  - (6) לפקח על טוהר המידות, מנהל תקין, ייעול וחסכון של הרשות ועובדיה;
  - (7) לשמור על זכויות עובדי הרשות ועל תנאי העסקתם.
21. קשר עם הרבנים הראשיים והרבנים המקומיים
- (א) (1) המועצה תקיים ישיבות קבועות עם הרב הראשי, לכל הפחות אחת לששה חודשים ואם ביקש זאת הרב הראשי – בתוך שבועיים ממועד הבקשה;
  - (2) בישיבות כאמור ידונו בליבון סוגיות הכשרות ויישומן.
  - (ב) המועצה תזמן רבנים מקומיים לישיבותיה, מעת לעת, ביוזמתה או לבקשת הרב המקומי וכן לפי בקשת הרב הראשי.

22. (א) המועצה תקבע, בכפוף להוראות לפי חוק זה, כללים בכל הנוגע לפעולותיה ודרכי ניהולה של הרשות (להלן – הכללים), לרבות בעניינים אלה:

- (1) קליטת משגיחי כשרות;
- (2) ניהול תיקי משגיחים;
- (3) ניהול תיקי בתי עסק מושגחים;
- (4) אופן הנפקת תעודות הכשר;
- (5) קביעת צורתה של תעודת הכשר ומספורה;
- (6) הפסקת מתן שירותי השגחה;
- (7) מניעת ניגוד עניינים;
- (8) היתרים לעיסוק בעבודה נוספת של עובדי הרשות;
- (9) נוהל דיווח ופיקוח על משגיחי כשרות.

(ב) השר רשאי לדרוש מהמועצה לקבוע כללים בעניין שיקבע; לא קבעה המועצה כללים כאמור בתוך תקופה שקבע השר, רשאי השר לקבוע את הכללים כאמור, באישור הוועדה.

(ג) הכללים כאמור בסעיף זה יפורסמו ברשומות.

פרק ה': מנהל הרשות וסגנו

23. (א) המועצה תמנה, באישור היושב ראש, בהסכמת הרבנים הראשיים ובהתייעצות עם השר, מנהל לרשות (להלן – המנהל).

(ב) המנהל ינהל את הרשות בהתאם לתפקידיה ולקווי הפעולה שתקבע המועצה, יהא אחראי כלפי המועצה לביצוע החלטותיה וימלא כל תפקיד אחר שהמועצה תטיל עליו.

(ג) בכפוף להוראות חוק זה והחלטות המועצה, יהיו למנהל כל הסמכויות הדרושות לניהול הרשות ובכלל זה הסמכות לייצג את הרשות בכל תפקיד מתפקידיה ולחתום, מבלי לגרוע מהוראות סעיף 34(ב), על הסכם או מסמך בשמה.

24. (א) המועצה תמנה, באישור המנהל, בהסכמת הרבנים הראשיים ובהתייעצות עם השר, סגן מנהל לרשות (להלן – סגן מנהל).

(ב) סגן המנהל ימלא את תפקידיו וישתמש בסמכויותיו של המנהל, כל עוד נבצר ממנו, מטעמים כלשהם, לעשות כן.

25. הצהרת אמונים
לא יתמנה אדם למשרת מנהל או סגן מנהל אלא אם כן חתם על הצהרת אמונים שבתוספת.
26. תקופת כהונה
(א) תקופת כהונתו של המנהל תהיה שש שנים מיום הצהרתו כאמור בסעיף 25.
(ב) תקופת כהונתו של סגן המנהל תהיה חמש שנים מיום הצהרתו כאמור בסעיף 25.
(ג) מנהל הרשות או סגנו, שתקופת כהונתו תמה – ניתן למנותו לתקופת כהונה נוספת אחת בדרך האמורה בסעיף 23 או 24, לפי הענין.
27. עבודה ושכר
תנאי עבודתם ושכרם של המנהל וסגנו ייקבעו על ידי השר, באישור שר האוצר.
28. סייגים למינוי
לא ימונה מנהל רשות או סגנו אם נתקיים בו סייג מן הסייגים המפורטים בסעיף 11.
29. השעיה מכהונה
הוגש כתב אישום נגד המנהל או סגנו, בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש מנהל רשות או סגנו, לפי הענין, רשאי היושב ראש, לאחר התייעצות עם השר, להשעות את המנהל או סגנו מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו; לא יושעה מנהל או סגנו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להביא לפני היושב ראש את טענותיו לענין ההשעיה, בתוך תקופה שהורה היושב ראש.
30. פקיעת כהונה
(א) המנהל או סגנו יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחד מאלה:
(1) התפטר במסירת כתב התפטרות ליושב ראש;
(2) הפר את הצהרתו כאמור בסעיף 25;
(3) נתקיים בו סייג מן הסייגים המפורטים בסעיף 11(1) או 11(2);
(4) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, והיושב ראש, לאחר התייעצות עם השר והמועצה, העבירו מכהונתו בהודעה בכתב;
(5) לא מילא את תפקידו כראוי והיושב ראש החליט, באישור השר, להעבירו מכהונתו;
(6) המועצה החליטה ברוב של שבעה חברים לכל הפחות להעבירו מכהונתו.
(ב) התפטר המנהל או סגנו כאמור בסעיף קטן (א)1, תפקע כהונתו בתום שלושים ימים מיום הגשת כתב ההתפטרות, זולת אם הסכים היושב ראש למועד קצר יותר, על פי בקשת המתפטר.

31. (א) לא יתמנה ולא יכהן כמנהל או סגנו מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כמנהל או סגן מנהל לבין ענין אחר או תפקיד אחר שלו.

(ב) מנהל או סגנו יימנע מהשתתפות בדיון, מהצבעה בישיבות שהנושא הנדון בהם עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של חשש לניגוד עניינים בין תפקידו כמנהל או כסגנו לבין ענין אחר או תפקיד אחר שלו, ולא יטפל במסגרת מילוי תפקידו בנושא שעלול לגרום לו להימצא במצב כאמור.

(ג) התברר למנהל או סגנו, כי נושא הנדון בישיבה או שהוא הופקד על טיפולו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך ליושב ראש המועצה.

32. אצילת סמכויות המנהל רשאי לאצול מסמכויותיו לעובד מעובדי הרשות ולייפות את כוחו לחתום על כל הסכם או מסמך בשם הרשות, ובלבד שאצילת סמכות לייצג את הרשות בעסקאות ולחתום בשמה על מסמכים הנוגעים לה טעונה אישור המועצה.

פרק ו': גזבר, תקציב, תשלומים ואגרות

33. (א) המועצה תמנה את גזבר הרשות (להלן – הגזבר).

(ב) הגזבר יהיה אחראי על ניהול ענייניה הכספיים של הרשות, ובין השאר על הכנת הצעת התקציב של הרשות ועל הכנת הדוחות הכספיים.

(ג) הגזבר ינהל מערכת חשבוניות של כל הכספים המתקבלים והמוצאים בידי הרשות או בשמה; חשבון זה יהא פתוח לעיון חברי המועצה.

(ד) פקודת תשלום או שיק לחובת הרשות וכן חוזה, כתב התחייבות או מסמך אחר שיש בו התחייבות כספית מטעם הרשות, יהיו חתומים בידי מנהל הרשות ובידי הגזבר.

34. (א) המנהל יגיש בכל שנה לאישור המועצה, במועד ובאופן שתקבע המועצה, הצעת תקציב של הרשות לכל שנת כספים, ובה אומדן הכנסותיה והוצאותיה של הרשות.

(ב) המועצה תאשר את הצעת התקציב כפי שהגיש אותה מנהל הרשות או בשינויים שתמצא לנכון, ותגיש לשר ולשר האוצר, לאישורם, לא יאוחר מ-30 בנובמבר בכל שנה.

(ג) התקציב שאושר על ידי השר ושר האוצר יהיה תקציב הרשות לאותה שנה; לא ישולם סכום מכספי הרשות ולא תתחייב הרשות בשום התחייבות, אלא על פי התקציב שאושר כאמור.

(ד) המנהל רשאי להציע למועצה לאשר תקציב נוסף בהתאם להכנסותיה והמועצה רשאית לקבל הצעתו ולהגישה לאישור השר ושר האוצר;

(ה) השר ושר האוצר רשאים לקבוע כללים לענין סעיף זה, לרבות כללים בדבר מבנה התקציב ודרכי הכנתו.

תשלומים ואגרות 35. השר ושר האוצר, באישור המועצה והוועדה, יקבעו בתקנות את גובה התשלומים והאגרות שישולמו לרשות עבור השירותים הניתנים על ידה.

פרק ז': עובדי הרשות ונותני שירות חיצוניים

העסקת עובדים 36. (א) הרשות תהיה רשאית להעסיק עובדים לפי תקן שתקבע המועצה.

העסקת עובדים (ב) קבלתו של אדם לעבודה ברשות תיעשה בהליך המקנה הזדמנות שווה והוגנת לכל, לפי כללים שתקבע המועצה.

עובדי הרשות והמועסקים בה 37. לא יפעל אדם בשם הרשות ולא יקבל תמורה כלשהי מהרשות אלא אם כן הוא עובד הרשות או מועסק על ידה כנותן שירות חיצוני או מועסק באמצעות קבלן כוח אדם, כפי שתיקבע הרשות.

תנאי עבודה 38. תנאי עבודתם של עובדי הרשות יהיו כתנאי עבודתם של עובדי המדינה, בתיאומים הנדרשים מאופי עבודתם הזמני, כפי שיקבעו השר ושר האוצר ובאישור המועצה.

שכר 39. שכרם של עובדי הרשות והמועסקים על ידה כנותני שירותים חיצוניים ישולם על ידי הרשות בלבד.

עיסוק בתפקיד בלבד 40. עובד הרשות לא יעסוק בעבודה, במשלח יד או בכל עיסוק אחר אלא בתפקידו ברשות, אלא אם כן הותר העיסוק בכללים, כאמור בסעיף 22, וניתן לכך היתר בכתב מאת מנהל הרשות.

נותני שירותים חיצוניים 41. (א) הרשות רשאית לשכור נותני שירותים חיצוניים לרבות בתחום ייעוץ משפטי או ראיית חשבון (להלן – יועץ מקצועי).

(ב) הרשות רשאית להתייעץ בענין מסוים עם היועץ המקצועי, וכן רשאית היא למנות לה יועץ מקצועי של קבע.

הוראות משמעת 42. הוראות חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג–1963⁸ והתקנות על פיו יחולו על עובדי הרשות בשינויים המחויבים ובתיאומים שיקבע השר.

טוהר מידות 43. השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע הגבלות על עובדי הרשות, ככל שהדבר דרוש לשם מילוי תפקידי הרשות או להבטחת טוהר המידות ברשות.

פרק ח': משגיחי כשרות ומפקחי כשרות

⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.

- תנאי סף וכשירויות 44. המועצה תקבע בכללים תנאי סף וכשירויות למשרת משגיח כשרות.
- מינוי משגיח 45. (א) לא ימונה אדם למשגיח כשרות, אלא אם כן בידו תעודת משגיח כשרות כשרות ומפקחי כשרות
- (ב) לא ימונה אדם למשגיח כשרות אלא אם כן הוא עמד בכל תנאי הסף והכשירויות שקבעה המועצה.
- סייג למינוי 46. לא ימונה משגיח כשרות –
- (1) אם נתקיים בו סייג מן הסייגים המפורטים בסעיף 11(1) או (2);
- (2) אם קרובו נושא משרה ניהולית ברשות או מפקח כשרות ברשות, מטעם המועצה הדתית באותה הרשות, אלא אם כן ניתן לכך היתר בכתב מאת מנהל הרשות, מטעמים מיוחדים שירשמו.
- ניגוד עניינים 47. רב מקומי, נושא משרה ניהולית ברשות או מפקח כשרות במועצה הדתית לא ישמש גם כמשגיח כשרות מטעם הרשות.
- פרק ט': תעודת הכשר**
- איסור העסקת משגיחי כשרות 48. לשם קבלת תעודת הכשר מהרבנות המקומית לא יעסיק בעל בית עסק משגיח כשרות ולא ישלם שכר או תמורה כלשהי למשגיח כשרות אלא באמצעות הרשות.
- תעודת הכשר 49. תעודת הכשר תונפק לבית עסק בהתאם לחוק איסור הונאה בכשרות והתקנות על פיו ובכפוף לכללים כאמור בסעיף 22.
- בקשה לקבלת תעודת הכשר 50. (א) בעל בית עסק המבקש תעודת הכשר יפנה למועצה הדתית בבקשה בכתב.
- (ב) לא תינתן תעודת הכשר לבית עסק אלא אם כן הרשות ערכה בו ביקור ונתנה חוות דעת לרב המקומי, בה יפורטו סוג ההשגחה, היקף שעות ההשגחה הנדרש לבית העסק וזהות מפקח הכשרות; חוות הדעת תיערך בכפוף לנוהלי הרבנות הראשית לישראל.
- (ג) ההמלצה תובא לאישור הרב המקומי שיחליט על פי דיני הכשרות, בכפוף לנוהלי הרבנות הראשית לישראל; הרב המקומי ייתן את החלטתו המנומקת בכתב, בתוך 30 ימים מיום שקיבל את חוות הדעת.
- הנפקת תעודת הכשר 51. אישר הרב המקומי מתן תעודת הכשר – יודיע על כך לרשות והיא תנפיק, בכפוף להוראות החוק, את תעודת הכשר.

52. אגרה ותשלומים קבלת תעודת הכשר מותנית בתשלום אגרה עבור הנפקתה ובהסדרת תשלום לרשות עבור קבלת שירותי השגחה על כשרות.

53. נהלי כשרות (א) הרשות תמסור לבית עסק שקיבל תעודת הכשר נהלי כשרות כגון דרישות הלכתיות, זהות משגיח הכשרות ומפקח הכשרות והיקף שעות ההשגחה שנקבעו לבית העסק (להלן – נהלי כשרות).

(ב) תוקף תעודת הכשר מותנה בהקפדת בית העסק על קיום נהלי כשרות.

54. הסרת תעודת הכשר (א) הסרת תעודת הכשר תיעשה במקרים הבאים:
הכשר

(1) בית העסק הפר את נהלי הכשרות כאמור בסעיף 53 ;

(2) נוכח הרב המקומי כי נתגלו ליקויי כשרות בבית העסק והוא אינו ראוי לתעודת הכשר ;

(3) בית העסק לא עמד בהסדר התשלומים לרשות, כאמור בסעיף 50.

(ב) לא תוסר תעודת הכשר אלא אם כן הרב המקומי נימק את הסיבות שבגינן הוחלט להסיר תעודת הכשר בכתב וניתנה לבעל בית העסק הזדמנות להביא לפני הרב המקומי את טענותיו, בתוך תקופה שלא תעלה על שלושה ימים.

(ג) ההחלטה להסרת תעודת הכשר תובא לידיעת הרבנות הראשית לישראל והרשות ותפורסם ברבים בתוך 24 שעות, בדרכים שיורה השר.

(ד) נתגלה ליקוי כשרות חמור – הרב המקומי יורה על הסרה מיידיית של תעודת ההכשר ; הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו לעניין זה.

55. פרסום באינטרנט באתר האינטרנט של הרשות יפורסם מידע בדבר מתן תעודות הכשר והסרתן, לרבות :

(1) תנאים לקבלת תעודת הכשר לבית עסק ;

(2) רשימת בתי עסק בעלי תעודת הכשר ;

(3) החלטות בדבר הסרת תעודת הכשר מבתי עסק.

פרק י': דין וחשבון

56. דוחות שנתיים המנהל יגיש למועצה דין וחשבון על ביצוע התקציב, על הכנסות הרשות והוצאותיה וסקירה על פעולות הרשות –

(1) אחת לשלושה חודשים ;

(2) לעניין מסוים – לא יאוחר מ-21 ימים מיום שנדרש לעשות כן.

- דיווח לשר 57. הרשות תגיש לשר, אחת לששה חודשים, דין וחשבון על פעולותיה, וכן חייבת היא למסור, לשר או למי שהוא הסמיך לכך, מידע על פעולותיה, כל אימת שתידרש על ידו לעשות כן.
- דיווח לרבנים הראשיים 58. הרשות תגיש, על פי בקשת הרבנים הראשיים, את הדין וחשבון שהוגש לשר כאמור בסעיף 56, וכן חייבת היא למסור לרב הראשי מידע על פעולותיה כל אימת שתידרש על ידו לעשות כן.
- דיווח לרבנים המקומיים 59. הרשות תגיש לכל רב מקומי דין וחשבון על פעולותיה של המועצה הדתית עליה מופקד הרב –

(1) אחת לשלושה חודשים ;

(2) לעניין מסוים – לא יאוחר מ-21 ימים מיום שנדרשה לעשות כן.

- דיווח לכנסת 60. המועצה תגיש לוועדה, מדי שנה, דין וחשבון על פעולותיה וכן פירוט לגבי מידת העסקתם של עובדי הרשות.

פרק יא': הוראות שונות

- דין הרשות 61. דין הרשות כדין המדינה בכל אחד מעניינים אלה :
- (1) תשלום מסים, אגרות, ארנונות, היטלים ותשלומי חובה אחרים המגיעים למדינה או לרשות המקומית ;
- (2) חוק הנזיקין האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952⁹ ;
- החלת דינים 62. דין חברי המועצה ועובדי הרשות כדין עובדי המדינה לענין חיקוקים אלה :
- (1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹⁰ ;
- (2) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹¹ ;
- (3) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979¹² ;
- (4) חוק העונשין, התשל"ז-1977¹³ ;
- (5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁴ ;

⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 339.

¹⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

¹² ס"ח התש"ם, עמ' 2.

¹³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(6) פקודת הנוזיקין [נוסח חדש]¹⁵ ;

(7) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט–1969¹⁶.

פרסום מינויים 63. מינוי חברי מועצה, יושב ראש המועצה, ממלא מקום יושב ראש, המנהל, סגן המנהל והגזבר יפורסמו ברשומות.

ביצוע ותקנות 64. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהסכמת המועצה ובאישור הוועדה, להתקין תקנות לביצועו, לרבות בענין סדרי עבודת המועצה.

פרק יב': תחילה והוראת מעבר

העברת עובדי מועצות דתיות 65. (א) עובדים שביום תחילתו של חוק זה הועסקו במועצה הדתית כמשגיחי כשרות, יהיו זכאים לעבור לשירות הרשות, למשרה מקבילה לפי העניין.

(ב) מועד העברתו של כל עובד שהועסק במועצה הדתית יתואם בין הרב המקומי למנהל הרשות ובלבד שמועד ההעברה יהיה לא יאוחר משישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה.

(ג) על עובד שעבר לרשות לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה :

(1) תנאי העסקתו לא יפלו מאלה שהועסק בהם במועצה הדתית, ובלבד ששכרו לא חרג מהקבוע בהסכמי העבודה בהתאם לדרגתו המאושרת בתקן ;

(2) עובד שעבד כאמור בסעיף קטן (א), ימשיך להיות עובד מועצה דתית לעניין כל הזכויות, תנאי העבודה, התניות וההליכים ליישוב חילוקי דעות שהיו לעובד, לרבות הזכויות הנובעות עקב פיטורין או התפטרות, ויראו אותן כזכויות הנובעות מעבודתו ברשות, וזאת עד להסכם להעברת זכויות העובד שייחתם בין הרשות לבין העובדים באמצעות הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים שעברו כאמור ;

(3) על אף האמור בכל דין, העובד לא יהיה זכאי להטבות כל שהן בשל העברה כאמור.

העברת עובדי חוץ 66. (א) עובדים שביום תחילתו של חוק זה הועסקו בהשגחה על כשרות כעובדי חוץ, יהיו זכאים לעבור לשירות הרשות.

(ב) על עובד חוץ שעבר לרשות לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה :

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

¹⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

(1) תנאי העסקתו לא יפלו מאלה שהועסק בהם כעובד חוץ, ובלבד ששכרו לא חרג מהקבוע בהסכמי העבודה בהתאם לדרגתו המאושרת בתקן;

(2) תנאי העסקתו לא יפלו מאלה של עובד שהועבר לרשות מהמועצה הדתית, בהתאמה להסכמי העבודה ברשות, על פי דרגתו המאושרת בתקן.

(ג) יראו את העברתו של עובד חוץ כאמור בסעיף קטן (א) לעבודה ברשות כפיטורין ממקום עבודתו הקודם, וחובת תשלום פיצויי הפיטורין וכל תביעות הנובעות מעבודתו הקודמת, יחולו על מעבידו הקודם.

העברת עובדי כוח אדם .67 (א) עובדים שביום תחילתו של חוק זה הועסקו בהשגחה על כשרות במועצה הדתית כעובדי כוח אדם, יהיו זכאים לעבור לשירות הרשות. אדם

(ב) על עובד כוח אדם שעבר לרשות לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה:

(1) תנאי העסקתו לא יפלו מאלה שהועסק בהם כעובד כוח אדם, ובלבד ששכרו לא חרג מהקבוע בהסכמי העבודה בהתאם לדרגתו המאושרת בתקן;

(2) תנאי העסקתו לא יפלו מאלה של עובד שהועבר לרשות מהמועצה הדתית, בהתאמה להסכמי העבודה ברשות, על פי דרגתו המאושרת בתקן.

(ג) יראו את העברתו של עובד כוח אדם כאמור בסעיף קטן (א), לעבודה ברשות כפיטורין ממקום עבודתו הקודם, וחובת תשלום פיצויי הפיטורין וכל תביעות הנובעות מעבודתו הקודמת, יחולו על קבלן כוח האדם.

תחילה .68 תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו.

תקציב הרשות – .69 השתתפות אוצר המדינה בהפעלתו של חוק זה מיום תחילתו ועד לתקופה שלא תעלה על 24 חודשים תיקבע בחוק התקציב השנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985,¹⁷ בכפוף להכנסות הרשות ובאישור השר.

תוספת

(סעיפים 9, 25)

נוסח הצהרת האמונים הוא כדלקמן: "מתחייב אני, לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, להישמע להוראות הרבנות הראשית לישראל, למלא באמונה את תפקידי ברשות להשגחה על הכשרות לפי הוראות החוק ולקיים את החלטות הרשות".

ד ב ר י ה ס ב ר

המועצות הדתיות מופקדות על מתן שירותי הדת, מתוקף חוק שירותי הדת היהודים התשל"א-1971. בין היתר, מופקדות המועדות על הטיפול בעניינים המנהליים של מתן תעודת הכשרות ומעריך ההשגחה והפיקוח על כשרות המזון.

דו"ח מבקר המדינה לשנת 2008 (59ב') עסק בפיקוח על כשרות המזון והעלה ממצאים חמורים מאוד ובכללם מצבי ניגוד אינטרסים הנובעים מהמבנה החוקי הקיים היום בכל הקשור לנותני תעודת הכשרות, אכיפת חוק איסור הונאה בכשרות, תהליכי הנפקת תעודת הכשרות, תשלומי אגרות, מעמדם של משגיחי הכשרות, גורמים פרטיים מנפיקי תעודת כשרות (בד"צים) וכן מעמד ודרכי עבודת הרבנים ועובדי המועצות הדתיות.

הועדה לביקורת המדינה דנה בדו"ח המבקר והמלצותיו וכן למדה את דו"ח "ועדת צדוק" (יולי 1993), שבחנה בין השאר את נושאי "הכשרות". הועדה החליטה להמליץ לכנסת ולממשלה לפעול להקמת הרשות למתן שירותי השגחה (ופיקוח) על הכשרות.

בהחלטתו של בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק מיום ה-6.6.16 בו קיבל בית המשפט את עמדת הרבנות הראשית, וקבע שהרבנות היא הגוף היחיד המוסמך לתת תעודות השגחה במדינת ישראל, דרש בית המשפט מהרבנות לתת מענה לבעיות אותם ציין דו"ח מבקר המדינה בשנת 2008, בדגש על העסקת משגיחי הכשרות על ידי בעל העסק המושגח.

החוק המוצע להקמת הרשות למתן שירותי השגחה על הכשרות יאפשר את מימושו המלא של הנהלים שנקבעו ע"י המשרד לשירותי דת והרבנות הראשית וכן ימנע ניגוד עניינים בין המשגיח למושגח, המתבטאת בין השאר בכך שהגוף המושגח משלם ישירות (וללא פיקוח ראוי) את שכרו של המשגיח.

הקמת הרשות תאפשר ניהול ופיקוח ציבורי רחב על כל מערך הפיקוח על הכשרות ומבלי לפגוע בסמכות ההלכתית של הרבנים נותני תעודת ההכשר.

הרשות למתן שירותי השגחה על הכשרות תהיה תאגיד המבוקר כמשמעותו בסעיף 9(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]. תקציב הרשות יבוא ממקורותיה העצמאיים של הרשות.

החוק עוסק במטרות הרשות, מבנה הרשות, תפקידי הרשות סמכויותיה ונוהלי עבודתה. אישור חוק הרשות יעגן, ימסד וישפר את איכות מערך הפיקוח על כשרות המזון במדינת ישראל.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת עתניאל שנלר וקבוצת חברי הכנסת (פ/18/2302).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתמוז התשע"ו – 1.8.16

הצעה לתיקון 'חוק איסור הונאה בכשרות':

כללים אחידים בכשרות

דברי רקע

הכשרות הממלכתית בייעודה אמורה לתת שירות שיאפשר את הימצאותו של מזון כשר בכל מדינת ישראל. כל רבנות מקומית מוסמכת לתת שירותי כשרות באזור הגאוגרפי שהיא משתייכת אליו. מועצת הרבנות הראשית פרסמה ספר נהלים לכל סוגי בתי העסק לרמת כשרות רגילה ולרמת כשרות מהדרין. למעשה מיושמים נוהלי הכשרות של הרבנות הראשית בשטח ברשויות יחידות בלבד (ונוחלים הצלחה גדולה במקומות אלו). מצב זה יוצר בעיות בכלל המערכות וגורם להוזלת הכשרות הממלכתית מכמה סיבות:

1. אין בידי הרב הראשי לישראל או מועצת הרבנות הראשית יכולת להנחות את הרבנויות המקומיות בשום נושא.
2. קיימת שונות בין סוגי הכשרויות של הרבנויות המקומיות, בשל רבנויות "מחמירות" או "מקלות" בנוהלי הכשרות. לדוגמה: בישולי עכו"ם – יש מקומות הנוהגים רק ע"פ פסקי האשכנזים, ויש מקומות שנוהגים ע"פ כלל העדות.
3. כאשר רבנות מחליטה על רף נהלים נמוך, היא מורידה את רמת הכשרות באותה העיר לרמה נמוכה מאוד, ורבים מהתושבים נאלצים להסתמך על גופי כשרות פרטיים.
4. ברשתות המחזיקות כמה סניפים ברחבי הארץ, והמרכז לוגיסטי נמצא תחת רבנות שפועלת ע"פ נוהלי הכשרות שלה עצמה, המוצרים אינם מתקבלים בסניפים שבהם הרבנות המקומית עובדת ע"פ נהלים אחרים, אלא רק עם פיקוח נוסף.
5. אין יכולת אכיפה, שכן כל עוד אין נוהלי כשרות מסודרים, כמעט כל כשל כשרותי יוכל למצוא עיגון הלכתי המתיר אותו, והוא יהפוך לנוהל קבע.
6. הצרכן מסופק בטיב הכשרות כשאינו מכיר את הרבנות המקומית ואת נוהלי הכשרות שלה.

7. עם הפיכת תעשיית המזון לטכנולוגית ומורכבת, אין בידי כל רב מקומי כלים ויכולת לערוך מחקר מקיף על כל מוצר, בין היתר על תמציות ייחודיות או מכונות שונות, וכן על מצב הכשרות של המוצרים, ולכן צריך מקור מידע מהימן ומקצועי שיסמוך עליו בפסיקתו.

רק בצורה אחידה, ברורה ושקופה יוכל כל צרכן לדעת לאילו מוצרים ניתנה כשרות ברמה המתאימה לו. מציאות שבה כלל העסקים עובדים תחת נהלים אחידים וללא מתן אפשרות לשיקולים זרים בקבלת ההחלטות תחזק את מעמד הכשרות הממלכתית.

נוסח תיקון החוק המוצע

הצעת חוק איסור הונאה בכשרות (תיקון מס' ___)(כללים אחידים למתן תעודת הכשר), התשע"ד-2014

1. הוספת סעיף 2א' בחוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג-1983[1]. אחרי סעיף 2 יבוא:

2א' – כללים למתן תעודת הכשר

(א) מועצת הרבנות הראשית לישראל רשאית לקבוע נורמות אחידות למתן תעודת הכשר, ובין השאר בעניינים הבאים:

(1) תנאי סף לתפקיד משגיח כשרות.

(2) מסמכים שעל בית האוכל, מקום הייצור של המצרך או בית השחיטה להציג בפני הרב המוסמך לתת תעודת הכשר או מי שהסמך לכך או בפני משגיח הכשרות במקום.

(3) היקף שעות השגחה הנדרש לפי סיווג בית האוכל, מקום הייצור של המצרך או בית השחיטה, לפי העניין.

(4) רמות כשרות שונות ודרישות הכשרות בכל רמה.

(5) כל עניין אחר הדרוש לשם שמירה על דיני הכשרות בלבד.

(ב) נקבעו כללים לפי הוראות סעיף קטן (א), לא ייתן רב המוסמך לתת תעודת הכשר, להלן 'תעודה', אלא בהתאם לכללים האמורים.

2. הוספת סעיף 2ב'.

2ב' – ביטול הסמכה למתן תעודת הכשר

מועצת הרבנות הראשית לישראל, או ועדה שהסמיכה לכך, רשאית לבטל הסמכתו של רב המנוי בסעיף 2 לחוק זה לתת תעודת הכשר, אם ראתה שהרב פועל בניגוד לנורמות שנקבעו לפי סעיף 2 א' לחוק זה, או שנהג שלא כשורה במילוי תפקידו.

הצעה: מתווה הכשרות הממלכתית במדינת ישראל

רקע

הכשרות הממלכתית במדינת ישראל ניתנת מטעם הרבנות הראשית לישראל ומופעלת על ידי מחלקות הכשרות במועצות הדתיות בכל עיר ויישוב. מערכת כשרות בעיר אחת שונה מחברתה, והיישום של נוהלי הכשרות בתעשיית המזון רחוק ממימוש, בשל הפירוד הגדול בין הגופים הנותנים כשרות. גילוי של מבקר המדינה העלה בעיות כשרות עד כדי כך ש"לא ניתן לאכול כשר". למקרא הדברים הללו ישנו צורך בחשיבה מחודשת על תחום הכשרות הממלכתית.

בינתיים, בשל הליקויים השונים שצוינו לעיל, קמים בשטח גופי כשרות פרטיים הנותנים הכשרים על בסיס אמות מידה משלהם.

מבחינה ציבורית ישנה חשיבות רבה למערך הכשרות הממלכתי. על פי כלל הסקרים שנעשו, רובם הגדול של אזרחי ישראל היהודים רוצים לאכול כשר, ולכן לתפקודה וליעילותה של מערכת הכשרות הממלכתית חשיבות גדולה מאוד.

מצורפת בזאת תכנית לשיפור ולשדרוג מערך הכשרות בישראל, שתביא להעמדתו בשורה הראשונה של מערכות הכשרות בעולם.

המטרה

יצירת מערכת כשרות ממלכתית אחת הפועלת ע"פ נהלים אחידים בדרגת כשר ובדרגת מהדרין. מערכת כזו תהיה מערכת הכשרות הטובה בעולם מצד ההלכה ומצד השקיפות לציבור, ותסייע בהורדת המחירים לצרכן.

עקרונות

1. כשרות היא תחום מקצועי – תחום תעשיית המזון התפתח ועבר שינויים רבים בשנים האחרונות, ויש צורך חיוני להעמיק את הידע והמידע המקצועי של כלל העוסקים בתחום.
2. נוהלי כשרות אחידים – כל המערכת הממלכתית תעבוד על פי נהלים אחידים וברורים ובחלוקה קבועה לרמות כשרות שונות.
3. שדרוג מחלקות הכשרות הקיימות – יינתנו כלים מעשיים לשדרוג כל מחלקת כשרות קיימת.
4. העצמת רבני הערים בתחומם – יינתן מקום לשיקולים הלכתיים של רב העיר בעירו. תתקיים שותפות במהלך חיזוקו של מערך הכשרות בעיר, ואחריות על מיזם כשרות באזור העיר.
5. הקמת ועדת מומחי הכשרות הארצית – ועדת רבנים ארצית תתאים את הנהלים לרמות הכשרות השונות ותתמודד עם שאלות הלכתיות חדשות שיעלו מן השטח.
6. תיקוני חקיקה – תידרש התאמת החקיקה בכנסת למתווה המשופר.
7. נגישות ושקיפות – כלל מערכת הכשרות תהיה נגישה ושקופה לכל שואל, הן באמצעות האינטרנט והן באמצעות גוף מבקר חיצוני.

8. הפרדת הקשר בין משגיח למושג – יוקם גוף ממשלתי שינהל את מערכת הכשרות הארצית ואת העסקת המשגיחים. הגוף ינוהל כמערכת סגורה שתתקצב מהאגרות ומגביית דמי המשגיח, ללא צורך בתקציב מיוחד מהאוצר.
9. מערך ביקורת חיצוני – במסגרת הגוף המנהל תוקם יחידת בקרה חיצונית שתגיש דו"חות רבעוניים לשיפור ולשדרוג המערכת, בין היתר על בסיס פניות הציבור.
10. תחרות – עסק שינוהל ללא הערות וליקויים כשרותיים ומנהליים יקבל 'תו תקן' כשרותי.
11. הונאה בכשרות – הקנס לבתי עסק שיעברו על חוק הונאה בכשרות יוגדל. ההכנסות מהקנסות יוקצו לגוף המנהל.
12. אחריות – בעל עסק שיעבור על נוהלי הכשרות עד כדי פגיעה בהלכות הכשרות יעבור שימוע. גובה הקנס שיושת עליו ייקבע בשימוע, וכן תישלל ממנו תישלל ממנו תעודת הכשרות למשך שנה.
13. שיווק – יישקל האופן שבו יותר הפרסום של מערכות הכשרות פרטיות.
14. מערכות כשרות הפרטיות תפעלנה רק באישור הרבנות הראשית לישראל ותהיינה נתונות לפיקוחה ולמרותה. כמו כן תיגבה מהן אגרה לגוף המנהל.
15. פיקוח בחו"ל – הגוף המנהל יפעיל מערך פיקוח בחו"ל למוצרי יבוא.

יישום

1. 'הגוף המנהל'
  - א. הגוף המנהל יוקם ע"י המשרד לשירותי דת, ומערך הכשרות הממלכתי יהיה תחת אחריותו המנהלית. כלל מערכות הכשרות ותקציבן של הרבנויות המקומיות האזוריות ואגף הכשרות הארצי יתמזגו באופן מדורג לתוך הגוף המנהל. המועצות הדתיות תפעלנה את הסניפים של הגוף המנהל בתחומן.
  - ב. תחת הגוף המנהל יוקמו שלושה מחוזות (צפון, דרום ומרכז), ולכל אחד מהם ימונה מנהל מחוז.
  - ג. בכל מחוז יהיו ראשי מחלקות: שחיטה, אולמות ומלונות, תעשייה, רשתות שיווק ומרכולים, מוסדות חינוך ורפואה, מחלקת מצוות התלויות בארץ ומעבדת חרקים.
2. ועדת מומחי הכשרות הארצית
  - א. ועדת איתור תגיש מועמדים למועצת הרבנות הראשית. המועמדים יהיו אנשי מקצוע ללא שיוך עדתי או מגזרי, בעלי ניסיון של עשר שנים לפחות בתחום וללא קשרי משפחה ישירים או עקיפים.
  - ב. הוועדה תתכנס אחת לשבוע, ובאופן תמידי יהיה רב כונן מהוועדה למענה על שאלות דחופות מצד מנהלי המחוזות, המפקחים והמשגיחים.
  - ג. הוועדה תפעל ע"פ נוהלי הכשרות של הרבנות הראשית שהתקבלו במועצת הרבנות הראשית. עדכון הנהלים יעשה רק באישורה של מועצת הרבנות הראשית. המענה לשאלות ולתקלות יהיה ע"פ נוהלי הכשרות ולא על בסיס היתר כזה או אחר. אם יהיה צורך בהיתר ספציפי, הוא יעלה בפני הוועדה.
  - ד. הוועדה תהיה העוגן המקצועי בתחום הכשרות בכלל מערכת הכשרות הממלכתית.

3. מקצועיות

- א. כלל העובדים הפועלים במסגרת יחויבו לעבור בחינה של מחלקת הבחינות והתמחות בתחום הרצוי תחת הגוף המנהל. רק לאחר מכן יוכלו לכהן בתפקיד.
- ב. כל עובדי הכשרות יתקבלו על בסיס מכרז מקצועי, ללא הבדלי עדה, חוג או מגזר. לא תתאפשר קבלה על בסיס קרבה משפחתית.
- ג. מחלקת הבחינות תחבר בחינה ייחודית למפקחי כשרות.
- ד. כל משגיח ומפקח יחויב לעבור ארבע השתלמויות בשנה ויתוגמל על כך.
- ה. משגיח שיימצא מועל בתפקידו יושהה מיידית ויעבור שימוע אצל הגוף המנהל, וזה ישקול את המשך העסקתו.

4. שקיפות

כלל המידע על הנעשה בבית העסק בתחום הכשרות יוכנס למאגר נתונים של הגוף המנהל, ויפורסם לעיון הציבור באתר האינטרנט של הגוף המנהל.

5. הפרדת הקשר בין משגיח למושגח

- א. לא יתקיימו קשרי עובד-מעביד בין המשגיח לבית העסק המושגח. כלל המשגיחים יעסקו דרך הגוף המנהל.
- ב. דמי ההשגחה ייגבו מבית העסק על ידי הגוף המנהל.
- ג. יוסדרו תנאים סוציאליים ושכר משגיח ע"פ תקנות הרבנות הראשית לישראל, וייבנו מתווה התקדמות ודירוג שכר בהתאם.

6. תהליך קבלת כשרות

תהליך קבלת הכשרות ילווה ע"י מפקח כשרות, וזה יחתים את בעל העסק על חוזה מוסדר. בחוזה יעוגנו: אופן התשלום, נוהלי הכשרות שבעל העסק יהיה מחויב אליהם, והקנסות שיושטו אם תהיינה חריגות שתפגענה בשומרי הכשרות.

7. שדרוג מחלקות הכשרות והעצמת רבני הערים

- א. סניפים של הגוף המנהל יעבדו במבנה המועצה הדתית המקומית, תוך שכירת המקום ושימוש בשלב הראשוני באנשים הקיימים במערכת. מערכת הכשרות תינהל מניהול מקצועי וידידותי שיקל על מערך הכשרות.
- ב. רבני הערים המעוניינים בכך ישובצו על בסיס מקצועי וייעדו לשמש בתפקידים המצריכים אחריות ותשומת לב רבה: רבני משחטות, רבנים מומחים בנייתוחי פרות חולבות, פיקוח על כשרויות מחו"ל ועוד.

8. תיקוני חקיקה

המשרד לשירותי דת יעביר תיקוני חקיקה בכנסת, בהם תוסדר סמכותו של הגוף המנהל לרכז את תחום הכשרות באופן אחיד ומקצועי. כמו כן יתוקן 'חוק איסור הונאה בכשרות' ויאפשר הגדלת הקנס לבעלי עסקים העוברים על החוק, וכן יכלול אמצעי ענישה גם לגוף נותן ההכשר.

9. מערכות הכשרות הפרטיות

- מערכת כשרות פרטית המעוניינת לשווק תוצרת תחת שמה, תעביר בקשה למועצת הרבנות הראשית. המועצה תאשר את פעילות הגוף בתנאים הבאים:
- המועצה ראתה שהגוף פועל באופן מאורגן ומוסדר.
  - גוף הכשרות הפרטי יקבל זיכיון מהרבנות הראשית ויתחייב לעמוד בנהלי הכשרות של הרבנות.
  - גוף הכשרות יפוקח ע"י הרבנות הראשית וישלם אגרה לגוף המנהל.
  - אם לא יהיה הבדל בהגדרת הכשרות בין הרבנות הראשית לגוף הכשרות הפרטי, לא יאושר לגוף הפרטי לתת הכשר.
  - יידק נושא הפרסום והשיווק של מוצרים בכשרותם של גופים פרטיים לעומת מוצרים בכשרות ממלכתית. יש לוודא שהכשרות הממלכתית לא תיראה נחותה בעיני הצרכן לעומת הידורים של גופי כשרות פרטיים.
  - משרד הכלכלה יבחן היתר לחישוב מחירים שיגבה הגוף הפרטי מבתי העסק למניעת מונופולים.
  - הרבנות, בהתייעצות עם משרד הכלכלה, תגביל את כמות גופי הכשרות הזכיינים ותתאים אותה לנדרש במדינה.

10. כשרות בחו"ל

- הרבנות הראשית תשדרג את מערך הייבוא, תפקח בחו"ל על ייצור מיוחד ותיתן למוצרים המיובאים את ההכשר הממלכתית.
- הרבנות תאשר גופים מוכרים מחו"ל לאחר בדיקה, פיקוח ותשלום אגרה.
- הרבנות הראשית תפעיל מערך פיקוח בחו"ל על מוצרים, על בסיס הנהלים ברמות כשר ומהדרין.

11. אמינות ושחיתות

- הגוף המנהל יהיה כפוף להפעלת 'יישומון בודק כשרות' שיוודא את נוכחות משגיחי הכשרות בבתי העסק. כמו כן תוקם מחלקה בלתי תלויה שתבקר את כל מערך הכשרות ותקבל משובים מהשטח.